

meus cæcus, sedebat iuxta viam mendicans. Qui cum audisset quia Iesus Nazareus est, cepit clamare & dicere: Iesu fili David miserere mei. Et comminabantur ei multum ut taceret. At ille multo magis clamabat: Fili David miserere mei.

Quod hic in vno cæco factum dicit Marcus, in duobus factum Matthæus dicit: neque propterea Marcus contrarius est. Cui cum vnum esset amborum miraculum, sufficere visum est cæci vnus meminisse, nempe celebrioris. Quippe cuius nomen recitat, Bartimæum vocans. Videtur & Lucas non nihil à Matthæo & Marco dissentire, quem suo loco cœciliabimus. Superest ea quæ ad literam faciunt, explicare. Quid sit autem Bartimeus, explicat textus, scilicet filius Timæi. Bar enim filium Hebræis significat.

Et stans Iesus præcepit illum vocari. Et vocant cæcum, dicentes ei: Animæquior esto, surge, vocat te. Qui proiecto vestimento suo exiliens, venit ad eum. Et respondens Iesus dixit illi: † Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dixit ei: Rabbi vt videā. Iesus aut ait illi: Vade, fides tua te saluum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur eum in via.

Stat Christus quotiens expetit auxilium eius vt A& 7. Stephanus inter manus tyrannorum vidit Iesum stantem à dextris virtutis Dei. Tunc iubet pœnitentes & egenos ad se venire per Apostolos, & eos qui curam habent inferiorum. Vocâtes autem aiunt: Animæquior esto, &c. Græcè dicitur θαρσῆ, id est, bono animo esto, siue confide. Quoniam filius David vt talis cæcos illuminare non potest, sed filius Dei, opus est igitur filium David credere filium Dei esse, vt oculi illuminentur: quod vt credidit, visum recipere meruit, & à Christo audire: Fides tua te saluum fecit.

CAPVT VNDECIMVM.

Christus super adductum à discipulis pullum Ierusalem cum honore ingressus reuertitur in Bethaniam: In crastino Ierusalem rediens, sicum maledicens arefcere facit: videntes & euentes è templo eijcit, nec qua hoc virtute faciat Iudæis aperit.

† Matth.
20. g.
Luc. 18. g.

† Matth.
31. a.
Luc. 19. d
Ioan. 12. b

E† *T*cum appropinquarent Ierosolymæ & Bethanice ad montem oliuarum, mittit duos ex discipulis suis, & ait illis: Ite in castellum quod contruos est, & statim introeuntes illuc, inuenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit, soluite illum, & adducite. Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? dicite, quia Domino necessarius est: & continuo illum dimittet huc.

Quod solus Matthæus asinæ meminit, Marcus & Lucas non, haud propterea contrarij, plerumq; enim quod vnum de duobus dixit, alterius autem tantum meminisse alij contenti sunt. Marcus igitur solum pullum nominat. Inuenietis inquit, pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit: vt intelligamus omnia hæc tantum mysterij gratia fieri, quod tunc nullo egeret inuento ad iter peragendum, pullum inquam, in figuram Gentilis populi propè ad fidem venturi, & quo Christus deinceps veheretur: Asinam vero in figuram Gentis Iudaicæ, quæ pullum tandem sequeretur: Iuxta dictum Pauli Rom. 11. Cæcitas ex parte facta est in Israël, donec plenitudo Gentium intraret. Iubentur itaque per doctrinam & miracula soluere pullum, & non solum, sed adducere ad **C H R I S T V M**: quoniam verbum Dei non est alligatum.

Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio, & solvunt eum. Et quidam de illic stantibus dicebant illis: Quid facitis soluentes pullum? Quid dixerunt eis sicut præceperat illis Iesus, & dimiserunt eis.

Quandoquidem extra Ecclesiam non est salus, ita hic pullus extra portam foris ligatus erat. Gentilem verò populum hic pullus designare dicitur, qui funibus peccatorum idololatriæ, superstitionis, & eiusmodi à demone tenebatur ligatus, ad quem soluendum nisi Apostoli paucis resistentibus adduxerunt, qui nomine Domini audito quieuerunt.

† Matth.
31. b.

Et duxerunt pullam ad Iesum, & imponunt illi vestimenta sua. Multi aut vestimenta sua strauerunt in via. Alij autem frondes cadebant de arboribus, & sternerunt

Et sternerant in via. Et qui preibant, & qui sequebatur, clamabant, dicentes: Hosanna benedictus qui venit in nomine domini: Benedictum quod venit regnum patris nostri David, Hosanna in excelsis.

Matthæus autem dicit, quod adductis asina & pullo vestimenta sua utriq; imposuerunt, ignorantes super que ascendere vellet: quod ad resurrectionem vsque ignorauerunt. Et tunc recolentes que dudum viderant, cognouerunt quia secundum prophetiam Zacha. scriptum erat. *†* Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super pullum asinæ subiugalis: & ideo super illū vestimenta sua imponunt, & Christum super pullum sedere fecerunt. Alij viā vestimentis, alij ramis, cæteri frōdibus & floribus eius triumphum venerantes: Cæteri alta voce clamabant Hosanna in excelsis, &c.

† Zach.
9. b.
Iſa. 62. d.

† Et introiuit Ierosolymam in templum, & circumspectis omnibus, cum iam vesperæ esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.

† Matth.
21. b.
Luc. 19. g

Ingressus ciuitatem Christus, templum prius ingressus, dans cunctis exemplum, vt primum Dei querant regnum: In quo tanquam illius dominus vndiq; prospicit expectans tempus aptum correctioni: vnde postea rediens tāquam incorrigibiles ab eo eiecit. Quo viso sub silentio secessit cum suis in Bethaniam.

Et alia die cum exirent à Bethania, esuriit. *†* Cumq; vidisset à longè ficum habentem folia, venit, si quid fortè inueniret in ea. Et cum venisset ad eam, nihil inuenit præter folia. Non enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit eis: Iam non amplius in eternum ex te fructum quisquam māducet. Et audiebant discipuli eius.

† Matth.
21. b.

Sicut prius sitiens venerat ad puteum, sic modo esuriens venit ad ficū: vt humanæ carnis & salutis eius probationem exhiberet, cum fidem sitiret Ecclesiæ, & salutem esuriret humanam. Et cum potestatem vltionis haberet sicut beneficentiæ, eam maluit in plantam quàm in homines exercere, quod esset hominis amator ad quem saluandum venerat: & vt Iudaicam plebem infructuosam designaret, & ob id maledictioni subiaceret.

‡ Matth. 12. b. Luc. 19. g. Ioan. 2. c. ‡ Isaïæ. 56. c. Iere. 7. b. Et veniunt iterum Ierosolymã. † Et cum introisset in templum, cepit eijcere vendentes & ementes in teplo, & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas euertit & non sinebat vt quisquam transferret vas per templum: & docebat, dicens eis: Nõne scriptum est: quia domus mea domus orationis vocabitur, omnibus gentibus, vos autem fecistis eam speluncam latronum.

Nota quod Matthæus & Lucas factum dicunt die palmarum: Marcus autem die sequenti. Nota etiam Marcum hoc loco addere præter cæteros Euangelistas hæc verba: Et non sinebat, vt quisquam transferret, &c. Quod puto intelligi nõ posse de vasis ad sacrificia necessarijs, aut de vasis venalibus, aut de his quæ venum intra vasa proponebantur. Videtur quibusdam de vasis mercationis intellexisse, & non de vasis Deo dicatis. Eiectio vendentium & ementium, atq; domus Dei singularitas declarantur Matth. 21.

Quo audito principes sacerdotum & scribæ querebãt quomodo eum perderent. Timebant enim eum; quoniam vniuersa turba admirabatur super doctrina eius.

Cum audirent eum ira liberè loquentem, & tam mirabilia facientem, excogitabant inter se quomodo eum perderent: Veruntamen timebant eum propter plebem illi affectam, propter quã temerè illum occidere verebãtur.

† Mat. 17. e. & 21. c. Et cum vespere facta esset, egressus est de ciuitate, & cum mane transiret, viderunt ficum aridã factam a radicibus. Et recordatus Petrus dixit ei: Rabbi, ecce ficus cui maledixisti, aruit. Et respondens Iesus, ait illis: Habete fidem Dei. Amen dico vobis, quia quicumq; dixerit huic monti: Tollere & mittere in mare & non hæsitauerit in corde suo, sed crediderit quia quodcumq; dixerit fiat, fiet ei.

Cum tota die prædicasset, vespere egressus est ciuitatem, & vt putandum est in Bethaniam manè autem reuertentes, viderunt ficum cui maledixerat Christus, iam aruisse radicibus. Cuius recordatus Petrus, ad Christum ait: Quomodo ita repente exaruit ficus? Cui respondit Christus. Si tantã in me fidem habueritis nihil in corde hæsitantes, & dixeritis huic monti: tollere, & mittere in mare

mare, fiet quicquid petieritis. Vnde tollere & mittere imperatua sunt pascua. Non est autem hyperbolica locutio. Nam à simplici quodam Christiano tempore Iuliani translatos montes, & in mare iactatos legisse memini. Sed & Zacharias in suo monoteslero cap. 121. narrat, Gregorium Neocæsariae Ponti antistitem transtulisse montem, qui constructioni Ecclesiæ multum oberat: vt tantum constructioni Ecclesiæ loci reliquerit, quantum incolæ exigere spaciū optarent.

† Propterea dico vobis, omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, & eueniet vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimitte si quid habetis aduersus aliquem, vt & pater vester qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra. † Quod si vos non dimiseritis, nec pater vester qui in cælis est dimittet vobis peccata vestra.

† Ma. 70.

a. & 22. c.

Luc. 11. b

Ioan. 15. b

† Mat. 6.

b. Eccle-

siastici.

28. a.

Post fidei commendationem, statim orationem & admissorum in proximum remissionem adhibet, vt eorum hæresis pateat, qui solam fidem sufficere dicunt ad iustificationem, & quod ad offensarum proximi remissionem attinet, perfecta est fides quæ per charitatem operatur: & vt dominica infert oratio: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cum abularet in templo, accedunt ad eum summi sacerdotes, & scribæ, & seniores, & dicunt ei, tñ qua potestate hæc facis: & quis dedit tibi hæc potestatem vt ista facias?

† Matth.

21. c.

Luc. 20. a

Soliti sunt Iudæi cuncta Christi acta varijs agitare calumnijs, modò in virtute Beelzebub signa facere, modò superstitiosis agitari inuocationibus, nunc verò quia hæc frustra calumniati sunt, nec in his illum carperè poterunt, de eiectione videntium & eumentium à templo & mensarum euersione, & vasa per templum deferendi prohibitione: cùm sibi ipsi solis spectare & licere putarent, arguunt, & cuius virtute hæc faciat, inquirunt. Iesus autem respondens, ait illis: Interrogabo vos & ego vnum verbum, & respondete mihi, & dicam vobis in qua potestate hæc faciam: Baptismus Ioannis de cælo erat an ex hominibus? Respondete mihi.

Quoniam Ioannes baptista multa palàm de virtutibus

& excellentia eius prædicauerat, ideo vt illi suo se confodiant gladio, & sua se responsione confundât, questionum illorum non respondet tanquam indigna esset responso, sed aliam proponit, qua vel suo silentio vel sua sententia condemnâtur. An videlicet Baptisma Ioannis à Deo cœlitus esset emissum, an humanitus institutum.

At illi cogitabant secum dicentes: Si dixerimus de cœlo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis ei: Si dixerimus ex hominibus, timemus populum. Omnes enim habebant Ioannem, quia verè propheta esset. Et respondentes, dicunt Iesu: Nescimus. Et respondens Iesus, ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc faciam.

Hac quaestione perplexa quorsum euaderent ignorabant, quòd si respondissent è cœlo, dicere poterat illis: Si credidissetis ei cùm tanta de me prædicaret, nunc nõ dubitaretis in qua potestate hæc faciam: sin verò dixissent, inuentum esse humanum, totum populum habuissent contarium, & fortè seditionem in eos mouentem. Ideo dicebant: Timemus populum. Græcè est *φοβούμενοι τὸν λαόν*, quòd ad verbum significat: timebant populû: quæ est imitatio personæ Hebraica. At vetus interpres rectè personam atque aptè ad nostrum loquendû modum mutauit, vertens timemus. Erasmus autem ventus hoc loco mutare personam, non est veritus paulò ante mutare in eadem propositione vbi vertit *ἐξ αὐτοῦ*, dixissent, quòd tamen est verbum primæ personæ pluralis, debuit ergo rectius vertere: Si dixerimus, vel si dicamus: quemadmodum noster vertere voluit interpres, & consequenter alterû sequebatur verbû. Nec Christus illis respondit: Ego nescio quòd erat consequens responsioni eorum, sed nec cum illis mentiri voluit veritatem abscondens, sed eos responsione indignos iudicâs.

CAPIT. DVODECIMVM.

Iudæos sub parabola vineæ agricolis locatæ reprobât: à Phariseis & Herodianis super censu Cæsari reddendo tentatur, Sadducæis super resurrectione, & scribæ super primo mandato respondit, viduam super ceteros duo æra in gazophylacium mittentem, laudat.